

Motion till riksdagen 2020/21:4089

av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2020/21:198 Producentansvar och straffansvar för nedskräpning

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag för genomförande av avfallsdirektivet och engångsplastdirektivet enligt vad som anges i motionen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I propositionen Producentansvar och straffansvar för nedskräpning (2020/21:198) vill regeringen implementera två direktiv, 2008/98/EG avfallsdirektivet och 2019/904 engångsplastdirektivet.

Regeringen försöker i propositionen harmonisera definitionen av producent i förhållande till avfallsdirektivet och klargöra uttrycken producentansvar och producentansvarsorganisation. Ett straffansvar föreslås vid en ringa nedskräpningsförseelse. I propositionen föreslås också en ändring i ett bemyndigande i 14 kap. miljöbalken för att tydliggöra att föreskrifter får meddelas om hantering av bränslen. Syftet är att möjliggöra genomförande på förordningsnivå av en resolution från International Maritime Organization (IMO) som innebär att visst svavelhaltigt marint bränsle inte får medföras ombord på ett fartyg.

Kristdemokraterna anser att införandet av straffansvar för ringa nedskräpning är en bra signal för att främja ett individuellt renhållningsansvar. Regeringens underlag och metod för att bestämma renhållningsavgifternas storlek är så pass problematiskt att Kristdemokraterna avslår propositionen.

Renhållningsavgifterna

Regeringen föreslår att kommunen ska få meddela föreskrifter om att renhållningsavgift ska betalas för åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare om avfallshantering.

Promemorian, som propositionen bygger på, har mött bred kritik för att föregå de riktlinjer som EU-kommissionen tar fram som underlag för hur renhållningsavgifterna ska beräknas. I stället för att invänta dessa studier, eller genom att använda befintliga data från kommuner som gjort beräkningar, har Miljödepartementet genomfört en egen studie. Underlaget från regeringen har kritiserats för att ha använt en hypotetisk siffra för total nedskräpningskostnad om 100 kronor per invånare och år. Den hypotetiska siffran blir, i jämförelse med ett befintligt kommunalt exempel om 45 kronor per invånare och år, exceptionellt hög. Konsekvensen av ett för högt jämförelsetal blir att avgiften vida överstiger de faktiska kostnader som föreligger för renhållningen. Med så hög avgift undergrävs sambandet mellan nedskräpningen och avgiften.

Till skillnad från EU-kommissionen har regeringen också bestämt att avgiften ska baseras på antal i stället för vikt. Detta tar bort incitamentet för producenter att tillverka små och lätta produkter med förpackningar. Naturvårdsverket menar att underlaget är undermåligt för att kunna avgöra om avgiften påverkar nedskräpningen. Där direktivet endast ansåg att nödvändiga kostnader för kostnadseffektiva åtgärder ska täckas, framstår den föreslagna modellen för renhållningsavgift som en överimplementering av direktivet.

Med avsaknaden av individuell motprestation, där producenten kan påverka hur de egna produkternas nedskräpning minskar, blir avgiften av allmän karaktär och framträder mer som skatt än avgift.

För att avgiften ska uppfattas som legitim och transparent på ett sätt som främjar minskad nedskräpning, måste dess beräkningsgrunder baseras på kommunernas faktiska kostnader för nedskräpning. I samband med att dessa kostnader eventuellt sjunker bör också avgifterna kunna anpassas efter det.

Nedskräpningsavgiften ska omfatta producenter av vissa engångsplastprodukter. Engångsplastdirektivet exemplifierar bland annat med muggar, matlådor och cigaretter med filter. Därtill föreslår regeringen att även portionssnus ska omfattas av kravet att betala nedskräpningsavgift. Som framgår av remissvaret från IKEM omfattas inte det lim som används i påsen för enportionssnus av direktivet. Regeringens förslag att omfatta fler produkter än vad som direktivet anger blir en överimplementering som enligt vår mening inte kan accepteras.

Sammantaget innebär propositionen en överimplementering av direktivets förslag och med ett underlag som inte kan godtas. Kristdemokraterna avslår därför propositionen i sin helhet och vill att regeringen återkommer med ett förslag där producenternas renhållningsavgift motsvarar kommunernas kostnader för nedskräpning, där renhållningsavgiften baseras på vikt i stället för antal och där skyldigheten för producenter att betala nedskräpningsavgifter begränsas till de produkter som anges i engångsplastdirektivet.

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Magnus Oscarsson (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Camilla Brodin (KD)

Larry Söder (KD)